

des større Fortjeneste for dem. Det er klart, at de Lande med den lavere Arbejds løn, ikke have den samme nationale Velstand som de Lande, hvor man har den højere Arbejds løn. Se vi saaledes til Landene i Sydeuropa — for ikke at nævne indiske eller russiske Forhold, som ere endnu værre — have de ganske vist der nogle flere Millionærer, men Samfundet som Helhed er saa langt tarveligere stillet i økonomisk og aandelig Henseende end i de Lande, hvor de have en højere Arbejds løn, hvor altsaa Arbejderne faa større Del i Produktionsudbyttet. Man skal der blot se hen til Amerika og England, hvor Arbejds lønnen ikke blot relativt men ogsaa absolut er højere end i den gamle Verden.

Naar den højtærede Minister saaledes peger paa, at den højere Arbejds løn fordyrer Huslejen, forholder det sig ikke rigtigt. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Philipsen) kom allerede noget ind derpaa, og jeg skal her kun gøre opmærksom paa, at for et Materiale som Mursten — en Vare, vi selv producere — er Prisen for to Aar siden stegen med fra 40 til 60 pCt. og for visse Stens Vedkommende endog derover. Paa det Tidspunkt har der ikke fundet nogen Lønforhøjelse Sted for Teglværksarbejdere. Siden den Tid er der sket lidt i den Retning men kun meget lidt. Arbejds lønnen er ikke stegen med 10 pCt. i det Tidsrum, hvor man havde en Prisstigning paa dette Materiale af 40—60 pCt. Dette Materiale lave vi selv her i Landet. Jeg kommer saa til en anden Faktor, nemlig Træ. Vi have selv meget lidt Bygningstømmer her i Landet, og dette Materiale har været Genstand for en ret betydelig Prisstigning i de senere Aar, maaske ikke saa høj som paa Sten, men dog temmelig betydelig. Det har været ganske uden Forbindelse med Arbejds lønnen her. Det samme er Tilfældet med Jern, som ogsaa er et ret vigtigt Materiale. Prisstigningen derpaa har ogsaa været uden Forbindelse med vor hjemlige Arbejds løn. Man maa derfor sige, at selv om det er blevet dyrere at bygge — og det er blevet betydeligt dyrere — er dette ikke navnlig paa Grund af den højere Arbejds løn i vort Land, og selv om det var dette, kan det dog ikke faa nogen Betydning med Hensyn til de gamle Ejendomme; de ere dog ikke blevne dyrere, naar de først en Gang ere byggede. Men til Trods derfor skruer man ogsaa Lejen op paa disse, og hvorfor? Fordi det gaar saaledes hele Samfundet igennem, at de forskellige Klasser i Samfundet organisere

sig om deres økonomiske Forhold. Grundejerne have ogsaa organiseret sig. Man har vedtaget Lejepriser, som skulde blive staaende, og man ser ikke gerne, at Huslejen ikke bliver sat nogenlunde ens, og saaledes indkasserer man den Gevinst, man er i Stand til at faa.

Naar nu Prisen paa saadanne Raavarer som Kul, Jern, Træ stiger, og det samme gælder Manufakturvarer, hvor Prisen ikke bestemmes af vor hjemlige Arbejds løn, idet de for den allervæsentligste Del er Genstand for en Eksport, naar Prisen paa alle disse Ting ere stegne i de sidste Aar, skyldes det allervæsentligst den Omstændighed, at Produktionen koncentrerer sig i Ringe og Aktieselskaber, og ved disse Ringdannelser og mange Gange ogsaa ved privat Drifts Overgang til Aktieselskaber sker der dette, at man faar en Kapital anbragt, som ikke er Udtryk for nogen virkelig Værdi. Det sker meget ofte, at et Aktieselskab betaler f. Eks. 800,000 Kr. for en vis Værdi, men har maaske ikke faaet for mere end 500,000. De 300,000 Kr. er Profit for den Forretning, der gaar over til Aktieselskab. Men denne Kapital skal forrentes, Arbejdet skal skaffe Udbytte ogsaa af denne Kapital, som ikke gør andet end tære paa Udbyttet. Det er dette, som er Grunden til Prisstigningen i de forløbne Aar, og det har igen nødvendiggjort, at Arbejds lønnen maa sættes op. Men lad os tage et andet Forhold. Man bygger et ganske almindeligt Hus med 10 Arbejderlejligheder. Det vil man vel omtrent kunne opføre for 100,000 Kr., og man kan saa opnaa en første Prioritet paa 50,000 Kr. Det bliver saa med den Kurs, hvori Kreditforeningsobligationer staa for Øjeblikket, 40,000. Men vi skulle vedblivende forrente 50,000 Kr., det vil sige, regne vi kun de 10,000 Kr. til 4 pCt., er det det samme som 40 Kr. aarlig ekstra pr. Lejlighed blot paa Grund af Kursdifferencen, og det er vel ikke Arbejdernes Skyld. Jeg tror ikke, man vil være i Stand til at paavise, at det skulde være Arbejdernes Skyld, at Kapitalisterne have saa ringe Lyst til at anbringe deres Penge i saadanne faste Papirer. Grunden er, at Kapitalen finder en anden og mere lønnende Anvendelse ved Fabriks- og Handelsvirksomhed. For nogle faa Dage siden var der tre mindre Dampskibsselskaber, som offentliggjorte deres Regnskaber. De betalte deres Aktionærer 10 pCt. i Dividende, men de have i Virkeligheden tjent henholdsvis 20, 25 og 45 pCt. af deres Aktiekapital. Jeg mener selvfølgelig, at